

Slniečko 6

ROČNÍK 49

FEBRUÁR 1995

5 Sk

Založené v Matici slovenskej r. 1927

Obnovené v Mladých letech r. 1969

VEĽKÁ LITERÁRNA SÚŤAŽ

MILÍ SLNIEČKÁRI,

dostali sme sa do druhej polovice nášho literárneho pátrania. V redakčnej skrini už odpočívajú plné škatule korešpondenčných lístkov, máme už svojich prvých slniečkárskej víťazov. Verím, že aj v druhom polroku budete rovnako vytrvalí a zvedaví a podarí sa vám odhaliť ďalšie tváre z fotografií.

Aj tento mesiac zo správnych odpovedí vyžrebujueme desať šťastných víťazov, ktorí od nás dostanú pekné knihy. Všetky správne odpovede budú na konci školského roka zaradené do veľkého žrebovania o športový terénny bicykel.

Držím vám palce!

Ak si myslíte, že každý deň sa nedá usmiesť, dám vám celkom za pravdu. Napriek tomu sú niektorí dospelí presvedčení, že by ste to mali robiť stále. Pani spisovateľka na našom obrázku si to nemyslí. Veľmi dobre vie, že aj my dospelí sme nedokonalí a často robíme také veci, z ktorých vám vôbec nie je do smiechu. No len sa usmievajte, keď dostanete zlú známku alebo výprask od otca! A to ešte nespomínam ďalšie nepríjemnosti. Je to tak, ani deti nemôžu byť stále dobré a usmievavé. Zatiaľ to nedokázal ani jeden človek na svete. A okrem toho – čo je dobré pre nás, nemusí byť dobré pre iných. Tak to bolo aj s Jurkovými obrázkami. Neviete, kto je Jurko? Je to školkár, ktorý nad všetkým tuho premýšla. Dobre robí, pretože onedlho pôjde do školy a predstavte si, čo by z toho bolo, keby sa tomu malému futbalistovi pomiešali v hlave ceruzky a góly. To by isto tak veselo nevolal pred školou: „Ahoj, prvá trieda!“

Ak sa už obávate, že sa vám dnešnú literárnu hádanku nepodarí rozluštiť, potešíme vás: pani spisovateľka rada píše o malých futbalistoch. Dokonca i o takých, ktorí si vymysleli špeciálnu futbalovú lešť, len aby porazili supera. Ale to by ste museli poznáť slávnu „lávačku“.

Alebo máte radšej tajomné výpravy? Čo taký poklad na Zvonovej hore? Ak sa ta vyberiete s Paľkom a so psom Brutom, možno začujete zvoniuť kamene a objavíte zlatú studničku. Môžete si v nej osviežiť bosé nôžky. Zobrali by ste so sebou aj deti z modrého okna? To okno náj-

O SLNIEČKÁRSKY BICYKEL

dete veľmi ľahko. Smeje sa od ucha k uchu ako jeho kamarátka Elenka.

Ak niekedy začujete povzdych „ťažko je mustangovi“, nehľadajte prosím, zakliateho koňa, ale kamaráta Romana, ktorému by bolo treba trocha pomôcť. Mustang, to je iba jeho prezývka. Ved' viete, aj vy sa isto radi hráte na kone.

Ak ešte stále váhate, ktoré meno máte napísati na korešpondenčný lístok, poprose svoju staršiu sestru alebo kamarátku. Isto vedia, kde nájdú fontánu pre Zuzanu alebo aj to, aký môže byť smutný koncert bez ruží. Naša pani

spisovateľka má totiž svoje šikovné prsty aj v týchto dvoch veciach.

A ešte niečo – tie ruže, ktoré chýbali na koncerte, isto nebudú chýbať na jej stole 31. augusta. Pani spisovateľka oslávi v tento deň svoje 70. narodeniny. Za vás aj za celé Slniečko jej pri tejto príležitosti budeme srdečne blahoželať. A my už čakáme len na vaše korešpondenčné lístky so správnym menom. Pošlite nám ich do 25. februára na adresu: Slniečko, Nám. SNP 12, 815 19 Bratislava.

Na vaše správne odpovede sa teší
ĽUBICA KEPŠTOVÁ

Petrin koník

V pondelok sa chválil Miro v šatni:

„Ja som jazdil na koni. Počujete?“

„Na drevenom?“ opýtal sa ktorýsi chlapec.

„Na naozajstnom. Keď chceš vedieť, môj brat je jazdec!“

„Drevený“ zachichotalo sa akési dievča. Trocha jazdcovi závidelo.

Petra sa ticho vyzúvala, a keď si všetko uložila do skrinky, opýtala sa Mira:

„Kde sú živé koníky?“

„No predsa v stajni,“ povedal po chvíli rozmyšľania Miro.

„Ale ta nikoho nepustia!“

VEĽKÁ LITERÁRNA SÚŤAŽ

O SLNIEČKÁRSKY BICYKEL

Ilustrovala
Olga Bajusová

Petra sa ďalej nevypytovala, vbehlá do triedy a deti hovorili už o niečom inom.

Týždeň rýchlo ubehol, prišla nedele. Petra sa s oteckom viezla na výlet. Prešli jednou dedinou, druhou, až napokon zastali pred dlhým bielym domom. Bolo na ňom veľa malých okienok.

„To je tá stajňa?“ opýtala sa netrpezlivá Petra.

Otec prikývol.

Za stajňou bola drevená ohrada, za ňou agáty. A v ohrade niekoľko živých koní. Petra zhľkla, chytla otecka za ruku. Na niektorých koňoch sedeli jazdci.

Je to naozaj! A na jednom takom koni jazdil Miro?

Petra spomalila krok, zdalo sa jej, že koníky sú tam iba na chvíľu, čosi sa stane a už tam nebudú.

Ale nestalo sa nič.

Niekteré kone behali s jazdcami popri ohrade, iné bez jazdcov, naťahovali pysky k agátom.

rozlúčku. Kráčal pyšne a nepokojne. Ale Petre sa zazdalo, že raz na ňu pozrel.

Na spiatočnej ceste bolo dlho tičo.

„Otecko, v cirkuse jazdia na bieľych koňoch aj malé dievčatká. Bez cirkusu nemôžu.“

„Videla si ich?“ začudoval sa otec.

„Pravdaže, v telke.“

„Ked' do nášho mesta príde cirkus, pôjdeme sa pozrieť. Ale nie je isté, či tam budú jazdiť dievčatká na bieľych koňoch.“

Petra neodpovedala. Predstavovala si bieľeho koňa za ohradou, na ňom jazdkyňu. Podobala sa na jedno známe dievčatko. Koník uháňal, uháňal, preskočil ohradu a už ho nebolo. A stratila sa aj tá jazdkyňa. Kam len zmizla?

„Neboj sa,“ povedala Petra koníkovi. „Som tu, pri oteckovi.“

Otec pozrel na dcérku, nerozumel, čo povedala, no nespytoval sa jej na nič. Hľadala pred seba so zdvihnutou hlavou a čudne sa usmievala. Snívala s otvorenými očami.

V pondelok sa Miro v šatni chválil, len čo vošiel do dverí:

„Zasa som jazdil na koni!“

Deti si ho nevímali, ved' ustavične rozprával to isté.

No Petra ho veľmi dobre počula, a keď sa prezula, nebojáčne sa postavila pred neho:

„Akú farbu mal ten kôň?“

Miro sa otázke začudoval, ale ľmeď odfrkol:

„Akú? Takú! Ako kôň!“

„Môj koník bol biely,“ povedala Petra a nechala Mira s otvorenými ústami.

Jozef Pavlovič

Mal som sedem grajciarov

Bola jedna koza a tá mala sedem kozliatok. Raz im povedala:

„Mám sedem grajciarov. Idem za ne kúpiť mlieko a rožky. Kým sa nevrátim, nepúšťajte nikoho. Pozor najmä na vlka, vraj sa tu zas potíka!“

Nemyľila sa. Vlk bol skrytý za stromom a všetko počul. Cez hlavu si prehodil bielu plachietku, zaklopal na okno a riekoł:

„Kozliatka, otvorte mi, už som sa vrátila.“

Kozliatkom sa však nepozdáva, že mama je tak skoro doma. Aj hlas má prihrubý. Preto vravia:

„Kde je mlieko a rožky?“

„Nemali, majú inventúru.“

„Tak nám ukáž grajciare!“

„Do čerta, kam som ich len dal? Chcem povedať dala. Asi som ich ja, koza sprostá, stratila alebo nechala doma. Otvorte mi už konečne, doparoma!“

Kozliatkom je všetko jasné. Je to vlk. Hlas má hrubý aj spôsoby má hrubé. Preto mu neotvárajú, ale sa ho vypyňujú, či tie grajciare nemá v niektorom vrecku na kabáte. Musel povyvracať vrecko za vreckom aj na nohaviciach. Ba urobil aj stojku, aby kozliatka presvedčil, že grajciare nie sú ani v čízmách.

„Je to jasné, máš ich za košeľou!“ ďalej vykrikujú kozliatka.

Do vlka vošla zlosť.

„Už toho mám akurát! Aby ste vedeli, ja nie som koza, ale vlk,“ priznal sa. „Ak mi neotvoríte, vyrazím okno!“

Nato jedno kozliatko strčilo do okna veľké zrkadlo:

„Ani my nie sme kozliatka, sme tiež vlci!“

Vlk sa pozrel do okna a uvidel tam hrozného zubatého vlka. Zvrtol sa a hybáj! Za horou mu však svitoľ v jeho hlúpej hlave:

„Ach ja baran, kôň!“ začal si nadávať. „Ved' v tom zrkadle to som bol ja!“

Hned' sa rozbehol naspäť. Zabúchal jedovato na dvere. Ukázala sa však pred ním čertovsky rohatá koza. Znova chcel zutekať, ale akoby vrástol do zeme.

„Tak vráv, prečo si sa vrátil! Ale rýchlo, lebo moje kozliatka ťa už majú po krk!“ povie mu koza.

Vlk začal jachtať:

„Ja... ja... ja už viem, kde som dal tie grajciare.“

„Kde?“ zamékali kozliatka.

„Do... do... do pesničky!“

„Ihned' ju spust a pekne v rytme! A my sa chyťme za ruky!“ prikazuje koza svojim deťom.

Vlk v kruhovom zajatí spieva ako najatý:

sedem grajciarov

„Tri som prepil, štyri mám, štyri mám,
čo ti, milá, litom, litom, kúpiť mám?“

Kúpil som jej čižmičky, čižmičky
na jej biele, litom, litom, nožičky.

Kúpil som jej obrúčku, obrúčku,
dala si ju, litom, litom, na rúčku.

Kúpil som jej korále, korále,
nosila ich, litom, litom, na bále.“

Vlk vyspevoval, a keďže sa rohatej kozy bál, pridával ďalšie a ďalšie slohy, pričom využíval aj vlastné básnické vlohy:

„Kúpil som jej fertušku, nosila ju na brušku... Kúpil som jej sukničku, roztrhla ju na kríčku... Kúpil som jej ihličky do jedľovej horičky... Kúpil som jej gumáky do kaluže, do mláky... Kúpil som jej črevice, chválila ma velice... Kúpil som jej zrkadlo, voľa-kde jej vypadlo...“

„No, to stačí, je načase, aby si vypadol aj ty. Koniec zvládneme aj samy,“ povedala koza a dala za pesničkou bodku:

„Kto ho našiel, nech ho má,
nech sa doňho, litom, litom, pozera.“

Do kroku

Mal som se - dem graj - cia - rov,
graj - cia - rov, no - sil som ich, li - tem,
li - ti - tom, za sá - rou.

Ilustroval
Marián Čapka

Noty zapísala
Lýdia Mikušová

Napísal
Štefan
Moravčík

O žabke

Ilustrovala
Viera Kardelisová

Bol raz jeden veľký močiar, ktorý obchádzal zo široka každý voz i kočiar. V tom obrovskom močiari nemočili si nohy ovčiari. Býalo v ňom stojeden žiab. Hm, malo ich tam byť iba sto, no jedného krásneho dňa sa sem zatúlala cudzia žaba. Keďže nemohla býať na strome ako rosnička, voľky-nevoľky musela skočiť do cudzej vody. Bála sa, že ju tam všakovak vykváču, no čuduj sa svete, privítali ju pekne.

„Vitaj a nič nepýtaj!“ drhol ju žabiak Žan, najväčší fešák v močiari.

Nemusela si nič pýtať, bolo tu všetkého ani na kráľovskej hostine. Nuž pekne ju pohostili a povypytovali sa jej, čo nového, ako sa má.

„Hrky-hrk, ja sa mám dobre, lenže vy, su-sedky, ste akési čudné,“ zagúľala očami Hrkálka. „Prečo máte okolo hláv omotané ručníky, plachty a uteráky? Žan, prečo si si obložil hlavu žaburinkovými vankúšmi? Vari je ti zima?“

„Kvá-kvá! Si ešte mladá! Ale smiech ťa prejde, keď spustia princuliakta,“ zašomrala stará Kvakuľa.

„Pst!“ zahriakla ju Krkajka. „Ticho, žaby, nekrkajte, lebo bude zle!“

Vtedy sa žabka Hrkálka rozosmiala hrkotavým smieškom, ako keď na jar zažblnká potôčik. Hrky-hrky-hrrrrrrk!

Žaby vygúlili okále a zagúľali nimi dokola. Potom si strhli z hláv ručníky a uteráky, odho-

dili vankúše. Žabiak Žan až poskočil od veľkej radosti.

„Akože ťa volajú, ty malý zázrak?“ spýtal sa jej.

„Hrkálka,“ odvetila žabka.

„Ty nám isto pomôžeš z našej galiby,“ potešil sa Žan.

„Ty si naša posledná nádej,“ vratí stará Kvakuľa.

„Už sme sedem nocí nespali. Hlavy sa nám idú rozletieť od večného revu,“ sťažovali sa žaby.

„Ach, akože, veď tu ani vtáčika pištáčika niete!“ začudovala sa žabka Hrkálka.

„Bodaj by bolo, keď tu každý môže prísť o uši!“ nariekala stará Kvakuľa.

„Nášmu žabiemu kráľovi sa narodilo deväťdesiatdeväť malých žabiatok. A tie vo dne v no-

ci pláču, rumážgajú, utíšiť sa nedajú, “žaluje sa Krkajka.

„Kráľ už vyhnal aj kráľovnú a teraz leží obložený siedmimi duchnami, aby to pištanie ne-počul. Kto tie jeho detváky utíši, tomu sa vraj dobre odmení. Môže pri ňom sedávať na najvyšom kameni, pri ktorom Rozprávkový potok pramení,“ vratí žabiak Žan.

„Pojdeš ku kráľovi a budeš tam hrkálkou,“ vratí žabka Kvakuľa.

„Budeš sa mať kráľovsky, kvá! A my sa konečne vyspíme,“ poskočili žaby a člup do vody. Odprevádzali Hrkálku ku kráľovskému palácu.

Palác poskakoval v diaľke, krásny bol ako výletná loď. Div sa neprekopícol. Hopkal podľa toho, ako žabie princiatka vrevúvali. Zavýiali horšie ako cirkulárka: u-ííííí, u-úúúúúú!

Žabka Hrkálka sa rozosmiala pri pohľade na tancujúci zámok. Hrkútala, akoby v hrdle mala samé zlato. Hrky-hrky-hrrrrrrk!

A už tu bol rak, ktorý robil cvak. Strašným čiernym klepetom sa zahnal na Hrkálku, že ju precvikne. Bol to rak Prízrak, strážca kráľovského paláca.

Vtedy sa však Žan ukázal ako naozajstný galávier. Smelo sa postavil pred raka a rieko:

„Ó, rak Prízrak, ráč ju nechať na pokoji. Je to žabka Hrkálka, naša najlepšia pestúňka.“

Rak Prízrak sa zháčil a urobil Hrkálke hlbokú poklonu, až sa mu nos zaboril do piesku.

V trstí za kráľovským zámkom sa skrýval vodník Naničodník. Ten až ozelenel od závisti, keď videl, aká je Hrkálka šikovná.

„Tú si musím uchmatnúť do svojho dušičkového pelechu!“ zastrájal sa Naničodník a už aj naťahoval paprču, že si žabku chytí.

Lenže rak Prízrak bol strážca na svojom mieste. Spravil iba cvak a neborák vodník zapíšal od bolesti, akoby mačke privreli chvost medzi dvere. Až sa celý zámok rozhodjal: člip, člip, člup, člup!

Žabka Hrkálka sa zasmiala, rozcinkotala zlatoto v hrdielku. Nevídané-neslýchané, vtom usťal plač žabiatok a na prah paláca prihopkal dlhými skokmi Žabí kráľ. Z ubolenej hlavy si odmotal perinu a Hrkálke vystrúhal poklonu.

„Ó!“ zastali všetky žaby s otvorenými ústami. To sa veru ešte nestalo, aby sa kráľ dakomu poklonil. Koruna by mu z hlavy spadla. Potom jeho Mokrohájske Kvákové Veličenstvo odhrnulo závesy a uviedlo Hrkálku rovno k nezábuskovej kolíske, kde spalo deväťdesiatdeväť žabích princiatok. Spokojne odfukovali, pretože Hrkálkin hlások bol sladký ako mamino pohladkanie.

V žabom kráľovstve sa začalo voľne dýchať a zdravo žiť. Pán Mokrokráľ zavolal naspäť svoju urazenú kráľovničku, no na pestúňku Hrkálku nezabudol. Sedávala s kráľovským párom na tom najvyšom kameni, pri ktorom Rozprávkový potok pramení.

SLOVENSKO, moja vlast'

VLADIMÍR FERKO

ZEMPLÍN je náš východ

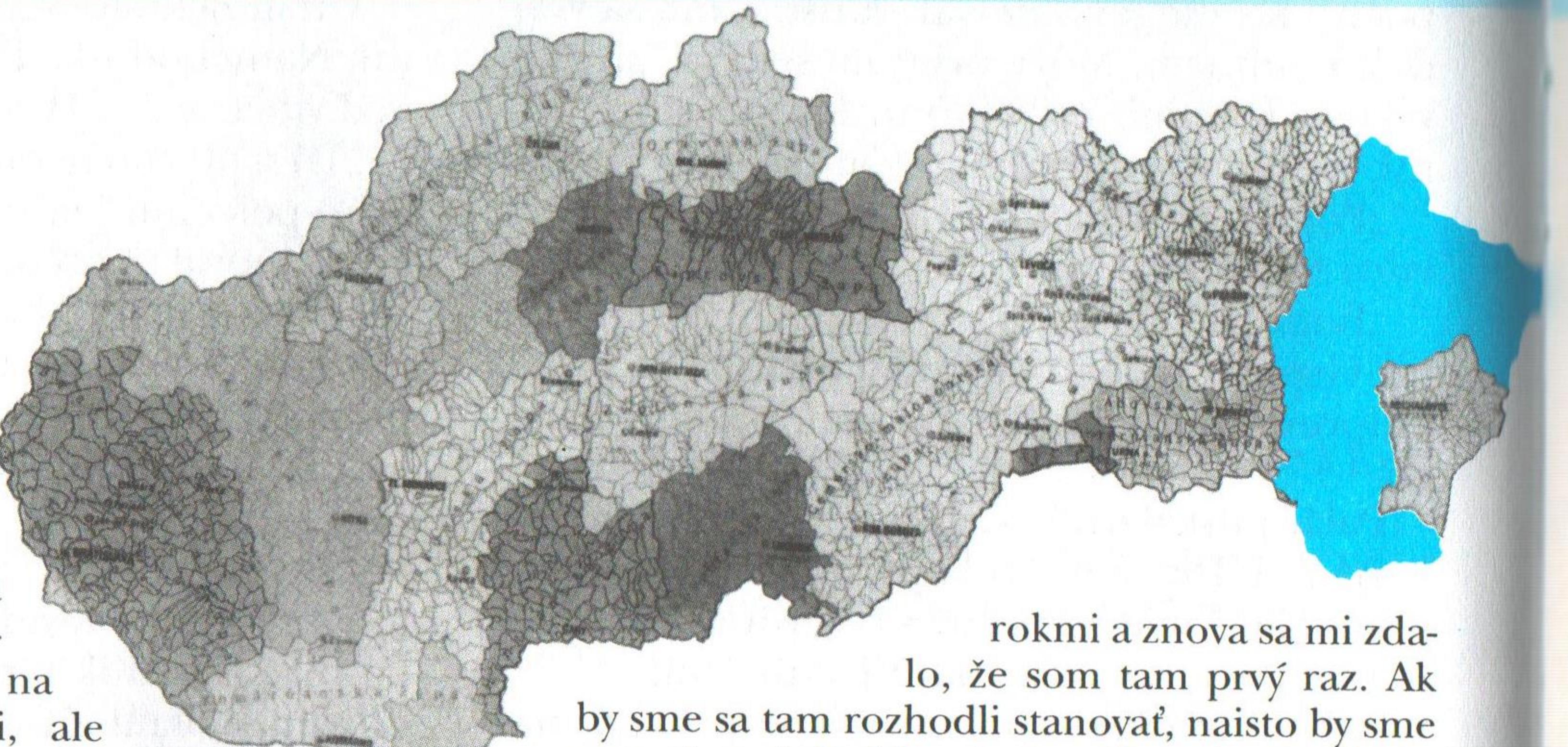
Viete, priatelia slniečkári, kde sa na Slovensku najskôr brieždi? Kde sa začína každý náš deň? Veľruže nie na Záhorí, ani na Orave, ba ani v Gemeri, ale v Zemplíne! Na vrchu Kremenci v Banských horách. Na samom temene 1221 metrov vysokého vrchu je kamenný ihlan, bod, na ktorom sa stretajú hranice troch štátov – Ukrajiny, Poľska a Slovenska. Je to najvýchodnejší bod našej vlasti, preto na ňom najskôr svítia nový deň.

Kremenc, krásny názov – krásny vrch. Najskôr sa k nemu dostaneme z Novej Sedlice, najvýchodnejšej dediny našej republiky. Turistická trasa z nej viedie cez štátnu prírodnú rezerváciu – volá sa Stužica. Kto sa ta zatúla, neobanuje. Zrazu vhupne do naozajstného poloninského pralesa, už-už sa človeku zdá, že spoza ozrútných javorov a vysokánskych jedlích, akých už inde niesť, vyjdú rozprávkoví hrdinovia, bohatieri bez bázne a hanby, že už počujeme erdžanie ich ohnivých tátosov.

Posledný raz som tam bol vari pred piatimi

Vlk obyčajný (Canis lupus)

rokmi a znova sa mi zdalo, že som tam prvý raz. Ak

by sme sa tam rozhodli stanovať, naisto by sme v noci počuli ľahavé, prenikavé vytie vlkov. A keby sme do Stužice prišli v zime, uvideli by sme na hlavnom hrebeni-hranici v hlbočiznom snehu vychodený vlčí chodník.

Zdvihnime však oči spod nôh a rozhliadnime sa od severozápadu až na juh, všade pod nami – Zemplín! V jeho severnej, kopcovitej časti okresy Humenné, Svidník, Vranov. Na juhu, na rozlahlej Východoslovenskej nížine, Michalovce a Trebišov. Zo severu na juh vejárovito stekajú zemplínske rieky – Laborec i Latorica, Ladomírka, Vŕava, Udava, Cirocha, Topľa, Vilšava, Ondava, Ulička, Pčolinka a napokon Bodrog spievajú v pesničke:

*Voda, voda,
niet taká voda
ako z Bodroga.
Malá rybka pláva po nej,
švárne dievča kúpe sa v nej,
voda, voda, niet taká voda
ako z Bodroga...*

A teraz, dievčená a chlapci, malá hádanka: Kde pramení Bodrog, tá zaujímavá rieka, ktorej hladina v hraničnej obci Strede nad Bodrogom je najnižším miestom našej republiky? Prezradím vám, že je to 95 metrov nad morom a nezabudnite, že aj tento druhý významný bod v našej malebnej vlasti je v Zemplíne.

Odkiaľ vzal Zemplín svoj názov? Od hradu v rovnomennej obci. Z Kremencia do dedinky Zemplína je vzdušnou čiarou necelých deväťdesiat kilometrov. Zemplín je nenápadná, akoby úplne stratená dedinka, má sotva pol tisícky oby-

SLOVENSKO, moja vlast'

strategickom mieste, pri sútoku Ondavy a Latorice, kde spojením obidvoch riek vzniká Bodrog.

Nad dedinou sa z roviny dvíha kopec, na ktorom dnes vidno mohutný val – zvyšok dávneho opevnenia. Práve ten Hradný

kopec pripomína zašlu slávu dediny Zemplína. Archeológovia v ňom vykopali hrob veľmoža s bohatou výbavou. V dubovej rakve boli náušnice, náhrdelník, nánožné kruhy, tristo strieborných pozlátených ozdob z nebožtíkovho rúcha a z postroja jeho koňa, strieborná, zlatom zdobená čaša, šabla s pozlátenou rukoväťou a pošvou, zvyšky kožušína a textilu.

vateľov. Ani sa nechce veriť, že kedysi bola centrom Zemplínskej stolice. Leží v jednotvárnnej rovine, v severnej časti Potiskej nížiny. Je to kraj topoľov, vetrolamov a domov vyzdobených vykladanými krížmi z čierneho skla.

Zemplín, neveľká dedinka s bohatými dejinami, plnými vzrušujúcich, dramatických udalostí, akými sa nemôžu popísť mnohé mestá. Nedajme sa pomysliť tým, že hlavná cesta dnes Zemplín o osiem kilometrov obchádzza. Pozornejší pohľad nám odhalí, že obec leží na významnom

Jasov, národná kultúrna pamiatka

SLOVENSKO, moja vlast'

Vzácny nález objavil archeológ Vojtech Budinský Krička.

Za veky vekúce sa v Zemplíne, dedine i kraji, vystriedalo mnoho obyvateľov. Sídli tu lovci a zberači staršej doby kamennej, rolníci mladšej doby kamennej (neolit), chudobný pastiersky ľud východoslovenských mohyl, ktorí svojich mŕtvyh uctieval navršením veľkých mohyl. Najväčšie mali priemer už tridsať metrov. Žili tu ľudia doby bronzovej, železnej, Kelti, Dáci, Slovania, Maďari.

Zemplínski "harčari"

Kde je dobrá hlina, tam sú od vekov aj hrnčiari. Sprvu modelovali všetko v rukách – praveké misky, sošky aj hrnce. V Oboríne našli sošku ženy, známu oborínsku Venušu, spred šest a pol tisíc rokov. Neskôr, keď sa vynášiel hrnčiarsky kruh, hrnčiari ho tak rozkrútili, že sa krúti podnes.

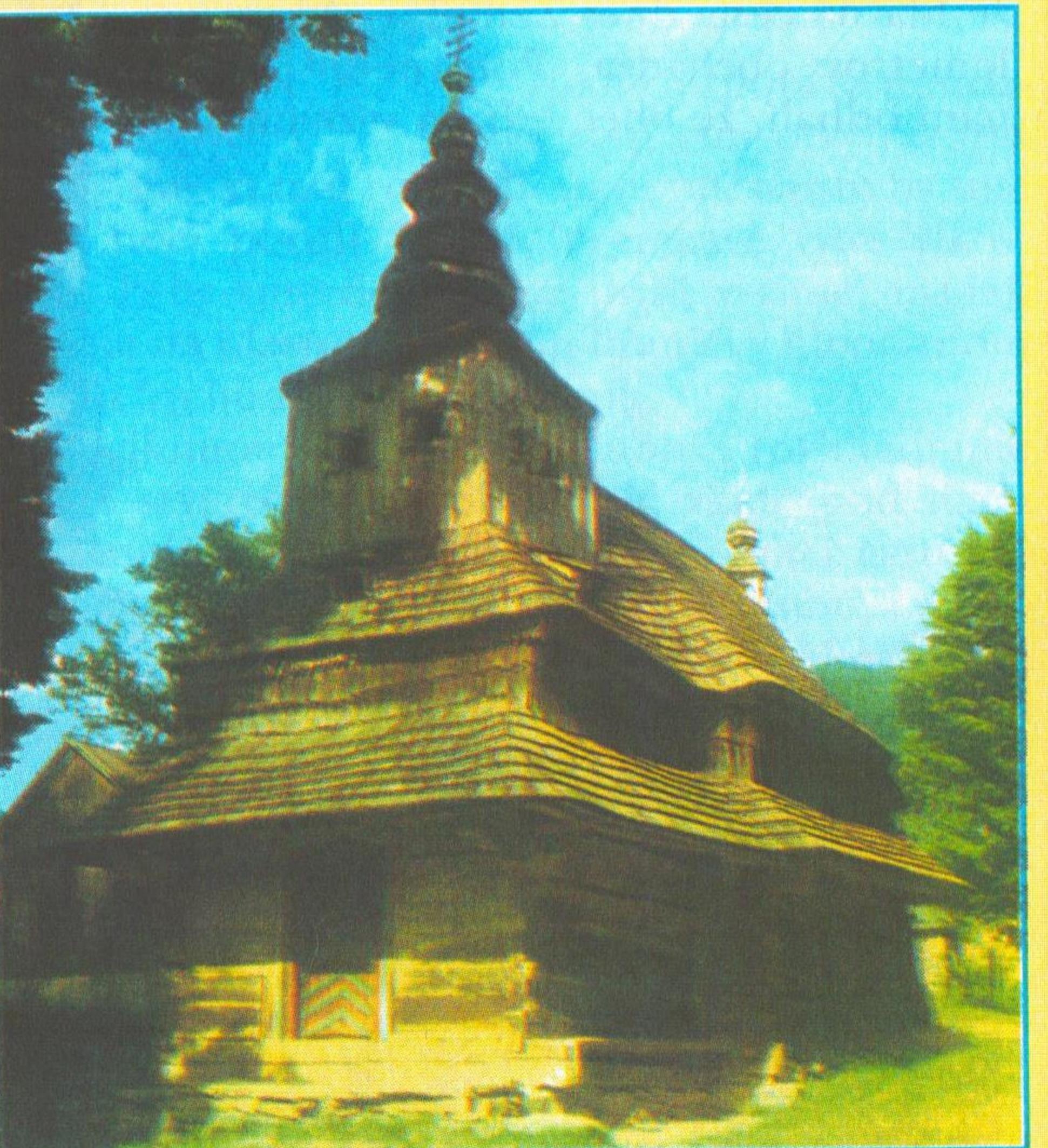
Prastaré remeslo teda pretrvalo. Dnes už hrnčiari – „harčari“ nevykurujú pec drevom, svoje diela vypaľujú v elektrických peciach.

Pozdišovce pri Michalovciach oddávna boli známym strediskom hrnčiarskej výroby. Remeslo prechádzalo z deda na otca, z otca na syna – tak to oddávna bolo aj u Paríkrapovcov. Majster keramikár Michal Paríkrapa už nesedí za hrnčiarskym kruhom, v jeho diele pokračujú synovia, ba aj vnuk. Cez úrodné ruky Michala Paríkrapu za celý život prešiel azda taký vrch hliny, ako je hradný vrch v Zemplíne. S umom i citom stvárnoval poddajnú hlinu, vytváral z nej taniere, džbány, vázy, veľa užitočných a krásnych vecí, ktoré chodia obdivovať tisíce návštěvníkov a ktoré boli na viacerých výstavách aj v zahraničí.

V dome u Paríkrapovcov majú jednu neveľkú izbietku a v nej najcennejšie diela Michala Paríkrapu a jeho manželky, ktorá keramiku maľuje. Naozajstné múzeum. Keď som sa na svojich novinárskych vandrovkách dostal na východ, nikdy som Pozdišovce neobišiel a s potešením som sa po izbietke znova a znova poobzeral. Vždy som mal pocit, že som v malej klenotnici.

Zemplín – slovenský východ. Kraj mnohých geologických i historických udalostí aj prírodných krás. Rodisko mnohých významných osobností. Spomeňme aspoň básnika Zemplína Pavla Horova (1914–1975), ktorý sa narodil v Bánovciach nad Ondavou. V Lubiši, okres Humenné, sa zas narodil prezident Slovenskej republiky Michal Kováč.

To ostatné o Zemplíne – v nasledujúcom čísle Slniečka.

Ruský Potok, okres Humenné, gréckokatolícky kostolík z roku 1730

Viete, že...

... Zemplínska stolica (rozprestiera sa od severných hraníc Slovenska až po rieku Tisu) bola najväčšou stolicou na Slovensku? Jej rozloha bola 5966 štvorcových metrov.

... Zemplínska stolica má veľa kaštieľov a hradov zrúcanín? Stropkov, Čičava, Brekov, Jasenov, Michalovce, Budkovce, Vinné, Trebišov, Oborín, Cejkov, Zemplín,

SLOVENSKO, moja vlast'

Kráľovský Chlmeč, Blatný potok a napokon najjužnejší – Tokaj.

... hornaté kraje Zemplína už od 14. storočia zaludňovalo ukrajinské (rusínske) obyvateľstvo?

... najvýznamnejším kultúrnym strediskom Zemplínskej stolice bol Blatný Potok? V rokoch 1650–1654 tu pôsobil učiteľ národov Jan Amos Komenský.

... poloninská dedinka Zvala zanikla na Silvestra 1985? Príčina jej zániku – výstavba vodnej nádrže Starina, ktorá čírou poloninskou vodičkou napája štyri okresy východného Slovenska.

... z Morského oka v andezitovom masíve Vihorlatu vytieká potok, ktorý sa volá Okna?

... územie Zemplína bolo v 17. a 18. storočí dejiskom stavovských a náboženských bojov medzi cisárom a uhorskou šľachtou?

... v roku 1831 Zemplín spustošila cholera, ktorá vyústila do tzv. cholerového povstania? Uhorská vrchnosť dala popraviť vyše 120 ľudí a 20 000 obyvateľov zomrelo na epidémiu. Tieto udalosti inšpirovali spisovateľa Jozefa Nižnánskeho na napísanie románu Cholera.

Mapu nakreslil JOZEF CESNAK

Napísal
Ján
Milčák

V rozprávkove

VRozprávkove žil v každej ulici rozprávkár. Skoro ráno vstal a hned sa pustil do robovy. Postavil sa pred dom a začal písť. Neviete čím? V Rozprávkove rozprávkari písali rozprávky na steny. A na steny sa píše kriedou. Veselé rozprávky červenou, strašidelné čierne, rozprávky pre dievčatá ružovou, pre chlapčekov modrou a pre starcov a stareňky bielu.

Ak rozprávkaroví šla robota od ruky, do obeada bol hotový. Posadil sa na chodník a začal sa rozprávku učiť naspäť. Aby ju nezabudol. V Rozprávkove každá rozprávka trvala deň. A zabudnúť rozprávku by bolo škoda.

„O čom bude tá dnešná?“ opýtal sa domovník.

„Neviem, ešte neviem,“ odpovedal rozprávkár.

Domovník privrel okno a spoza záclony pokukoval, ako sa rozprávka začne.

Na stene prečítal:
KDE BOLO, TAM BOLO...

„Nejde mu to,“ povedal si, „mal by som sa presťahovať do inej ulice.“

Rozprávkár nenapísal ani o písmenko viac. Chodil po chodníku, chytal sa za hlavu, prekladal kriedu z ruky do ruky.

O chvíľu napísal: **OLOB
MAT, OLOB EDK...**

A to znamenalo, že rozprávku dokončil. Napísal ju aj pre chodcov z opačnej strany ulice.

„Máte dosť kriedy?“ spýtal sa domovník.

Mrzelo ho, že práve na jeho dome je taká krátká rozprávka. A každé písmeno bolo napísané inou kriedou.

„Mám, pravdaže, mám,“ odpovedal rozprávkár.

Nebolo mu do reči. Vedel, že napísal veľmi krátku rozprávku. A to sa mu doteraz nestalo.

„Čo si o mne pomyslia,“ be-

dákal domovník, „čo si pomyslia o mojom dome?“

V tej chvíli mu vôbec nešlo o rozprávku, možno ani o dom. Myslel iba na seba.

Zišlo mu na um, že by bolo dobre zavolať rozprávkara z inej ulice.

V susednej ulici rozprávkár písal rozprávku o motýľovi, ktorý krídlami mával jari na rozlúčku.

„Mám na dome nedopísanú rozprávku,“ zvolal domovník, „má iba štyri slová pre tých, čo idú zláva, a štyri pre tých, čo idú sprava.“

„Potom je rozprávka dopísaná,“ povedal rozprávkár.

Pokračoval v písaní a domovník si nevšimal.

„Musím niečo vymyslieť,“ be-

dákal domovník, „takú ľanbu by som neprežil.“

V ďalšej ulici rozprávkár písal rozprávku o zlatej handričke, ktorou sa utiera hviezdný prach.

„Nemyslíte, že na oblohe je málo hviezd?“ opýtal sa rozprávkár.

„Večer spím, nechodom po ulici,“ odpovedal domovník, „ale viem o nedopísanej rozprávke.“

„Čo mi to chcete nahovoriť?“ nazlotil sa rozprávkár. „Môže byť nedošitý kabát alebo nedostavaný dom, ale nedokončená rozprávka?“

Domovník sa rýchlo vytratil. Ponáhľal sa na námestie. Bol taký netrpezlivý, že prešiel cez cestu na červenú a skoro zrazil chlapca, ktorý uháňal na kolobežke.

„Myslite, že moja rozprávka niekoho poteší?“ opýtal sa rozprávkár na námestí.

Bol starý. Stál na lešení a pri písaní používal lupu.

„Píšete na najväčší dom, môžete napísať najdlhšiu rozprávku,“ povedal domovník.

„Keby som bol písal na túto stenu, keď som bol mladý, bol by som napísal najdlhšiu rozprávku na svete,“ odpovedal rozprávkár.

„Budeť mi diktovať,“ ponúkol sa domovník.

„Rozprávkár musí písať sám, nemôže zaňho písať iný.“

Ilustrovala
Zora Kompánková

„Na mojom dome je nedopísaná rozprávka,“ povedal domovník, „ak ju dopíšete, bohatú sa vám odmení.“

„Odmenou rozprávkaroví je, keď si niekto jeho rozprávku prečíta,“ ozval sa rozprávkár.

„Moja odmena bude veľká,“ sluboval domovník.

„Najväčšou odmenou rozprávkaroví je, keď si niekto jeho rozprávku prečíta dvakrát,“ povedal rozprávkár.

Domovník sa vrátil na ulicu, v ktorej býval. Pred jeho domom stál zástup ľudí. Všetci obdivovali rozprávku.

„Kde bolo, tam bolo,“ prečítalo dievčatko. „Je o bábike Zlatovláske,“ potešilo sa.

„Je o hroznom strašidle, je v nej čierne písmeno,“ povedal zametač, ktorý mal najradšej hrôzostrašné rozprávky.

„Je o pokojnej rieke,“ povedala stareňka. „A o šťastí,“ dodal starček, „začína sa bielym písmenom.“

„Túto rozprávku si navždy zapamätám. Je taká krátká,“ povedala Dorotka.

Zvečerilo sa. Padla rosa a rozprávky v meste Rozprávkovo pozmyvala, aby ráno boli steny čisté. Pretože rozprávkari vstávajú zavčasu.

Jedným z takýchto rozprávkarov, čo vedia rozjasňovať detské oči, je aj spisovateľ **JÁN MILČÁK**. A keďže rozprávkami, prirodzene, krátkymi, popísal nielen steny domov svojej milovanej Levoče, lež aj stránky Slniečka, k jeho nedávnemu vzácnemu životnému jubileu mu veľa farebných rozprávkových kried želá aj naša redakcia.

Malovaná písanka

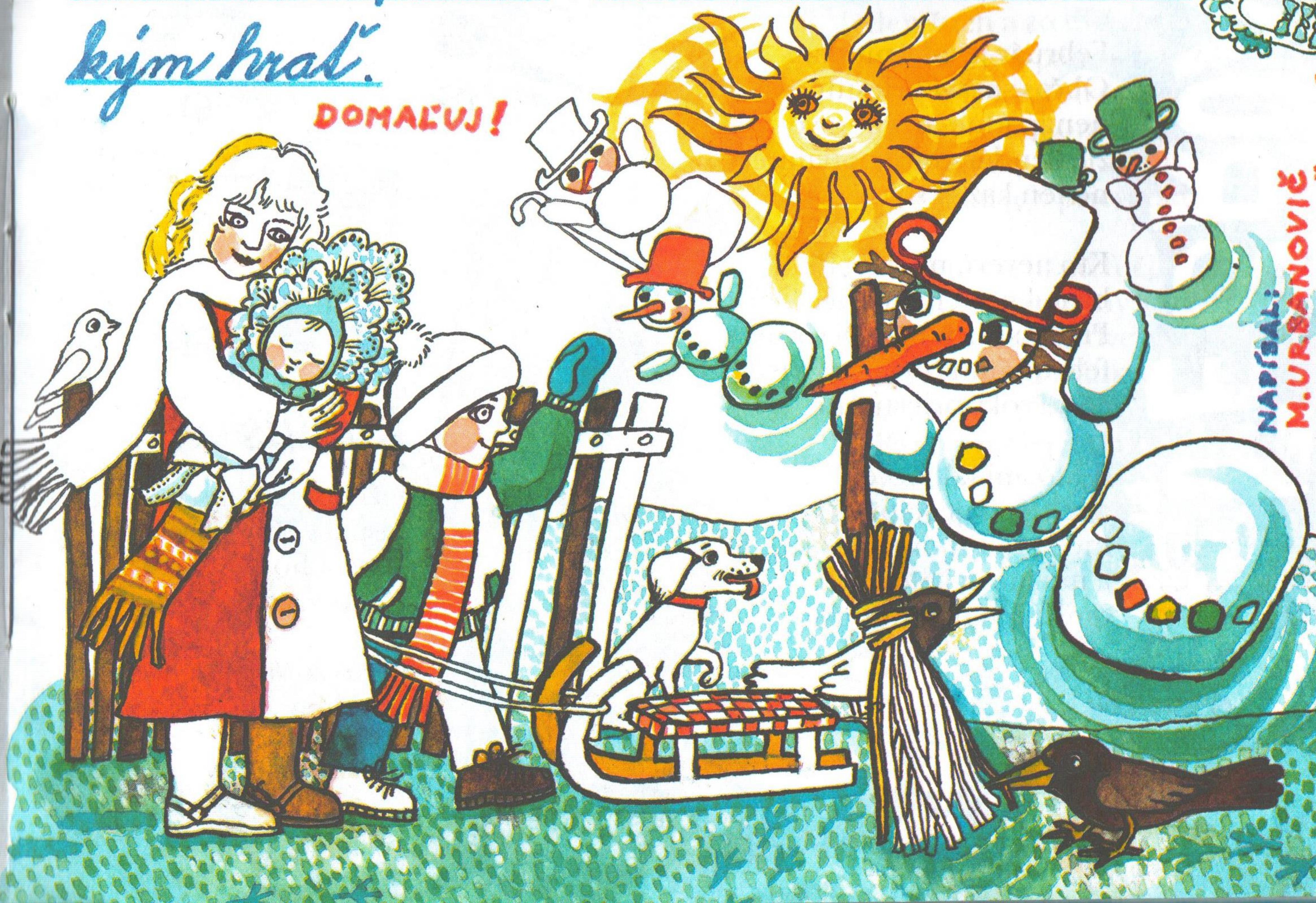

Maly je jedináčik.

Jemu sa kohás malno, pretože sa nemá ským hrať. Postavil si sedačku. Najprv učíl jednu, potom druhú a nako-niec tretiu. Na ňu najmenšiu položil poden zapichol, potom vyhlobil oči a bol na svete. „A mám kamarála, sprokojne si vydýchol. Darmo však prosil, aby sa s ním ťiel hrať na schovávačku alebo spustiť sa z kopca na len slála a slál. Jednahraina začalo sviečiť silnejšie. Vtedy povedal: „Čoskoro odidem do krajinu snehuliakov.“ Avesil hlavu

Misko,
gula,
gula,
kuniec,
dečka

a ſepol: „Tas budem sám.“ Lajuplne poznámenal: „Nebudeš.“ Vtom pred nastala auto. Vyšli u nej Misko a dréala v máruči. Misko volal otelecko, „pod ňa pozrel, akého sme li priniesli snehuliáčika“ sa rozbholka, nakukol do vusia. Tú už vedel, že odkraví sa bude mať ským hrať.

mamicka

perimka
namku

M. V. K. NOVÁKOVÁ
NAPÍSAL:
T. V. R.

Napísal

Jaroslav
Rezník

Ked' je všetko

Ilustrovala
Dáša Hložeková

28 27 26 25 24

Priestupník

Február je taký mesiac:
Najmenej dní má v roku,
ale zato znenazdania
pichne zimu hlbokú
energicky do boku.

Február je taký mesiac:
Občas spraví priestupok,
nenápadne, nevtieravo
z kalendára deň potiahne,
no len každý štvrtý rok.

Kto neverí, nech ta beží,
ba i oknom nakukne.
Pritom nech má oči sovie,
február mu presne povie,
čo sú roky priestupné.

A kto ani tak neverí,
nech sa naje kapusty,
možno potom februáru,
a možno aj kalendáru,
ten jeden deň odpustí.

FE
BRUAR
R

Február

Tu je moja skica:

Fujavica, ľadovica,
fujavic, ľadovic,
fujavy, ľadovy,
fujav, ľadov,
fuja, ľado,
fuj, ľad!

(Ked' je všetko zaviate,
treba chodiť v kabáte.)

Kaktus

Ježko, malý ako máčik,
zaspal večer v kvetináči,
aj tie jeho ihly
všetky zaspäť stihli.

Ježko zo sna híka:
„Pôjdem
do Mexika?“

zaviate...

Myš na vreci

„Jeden, dva, tri, štyri deci!“
zaspievala myš na vreci.
Spievala si do rána:
„Pí! Nech žije smotana!“

Nerob, myška, nerob krik
a pozri sa na fúzik!
Ked' budeš piť veľmi veľa,
ráno budeš celá biela.

Ani jedna myšia skryš
– a to si už teraz píš! –
ešte nikdy nevidela
ani jednu bielu myš.

Nahnevané dvere

Štyri buchy a tri plesky,
po slovensky aj po česky.
Jeden buch a zo dva suchy,
nevletia dnu žiadne muchy.
Jeden such a zo dva vrzgy,
ktože nás to v pántoch brzdí?
Tresky-plesky, toľko rán,
chodíme si dokorán!
Tresky-plesky, na rane,
dobre nám je v prievane!

Už sú hnevny, už sú fuč,
prišiel domov prísny kľúč.
Zamkol dvere na dve zámky,
zakázal im radovánky.
A tak už len potichu,
celkom v malej mierke,
pískajú si pesničky
na kľúčovej dierke.

Nakreslil MARIÁN ČAPKA

POVEŠŤ

O TELGÁRSKEJ VODOŽIENKE

Povyše Telgártu bolo kedysi dávno jazero. Prastará povest hovorí, že v tom jazere žila odpoly žena – odpoly ryba, ktorá mala očarujúci hlas. Neznášala však ľudí, preto každého kto sa priblížil k jazeru, tým hlasom uspala a vtiahla do hlbín.

Drevorubači dali dieťa jeho pravej matke. V tej chvíli sa zablyslo, zahrmelo a telgártske jazero aj s jeho paňou sa prepadio do zemských hlbín. Zostala po ňom len neveľká mláčka a táto povest.

Napísal JÁN DONOVAL

NAHÁŇAČKA ÁUT

Decká, viete, že podľa posledného sčítania je na Slovensku 389 735 detí, ktoré nemajú rady matematiku? 123 456 detí neobľubuje vybrané slová a diktáty. 93 546 deciek nenávidí špenát. 14 detí nemá rádo zmrzlinu a 1 decko odmieta pozerať video. 19 999 detí neznáša básne. A práve pre tieto deti vydavateľ Daniel Hevier vydal vo svojom vydavateľstve HEVI knížku veršov NAHÁŇAČKA ÁUT. Knižku napísali poslední básnici, ktorí ešte píšu básne. A ako vás nepochybne prevedcia naše ukážky, neuroobili to zle. Vari môže byť zlé niečo, v čom sa naháňa Mekepeacová?

Daniel Hevier

Dáma sa nemá biť

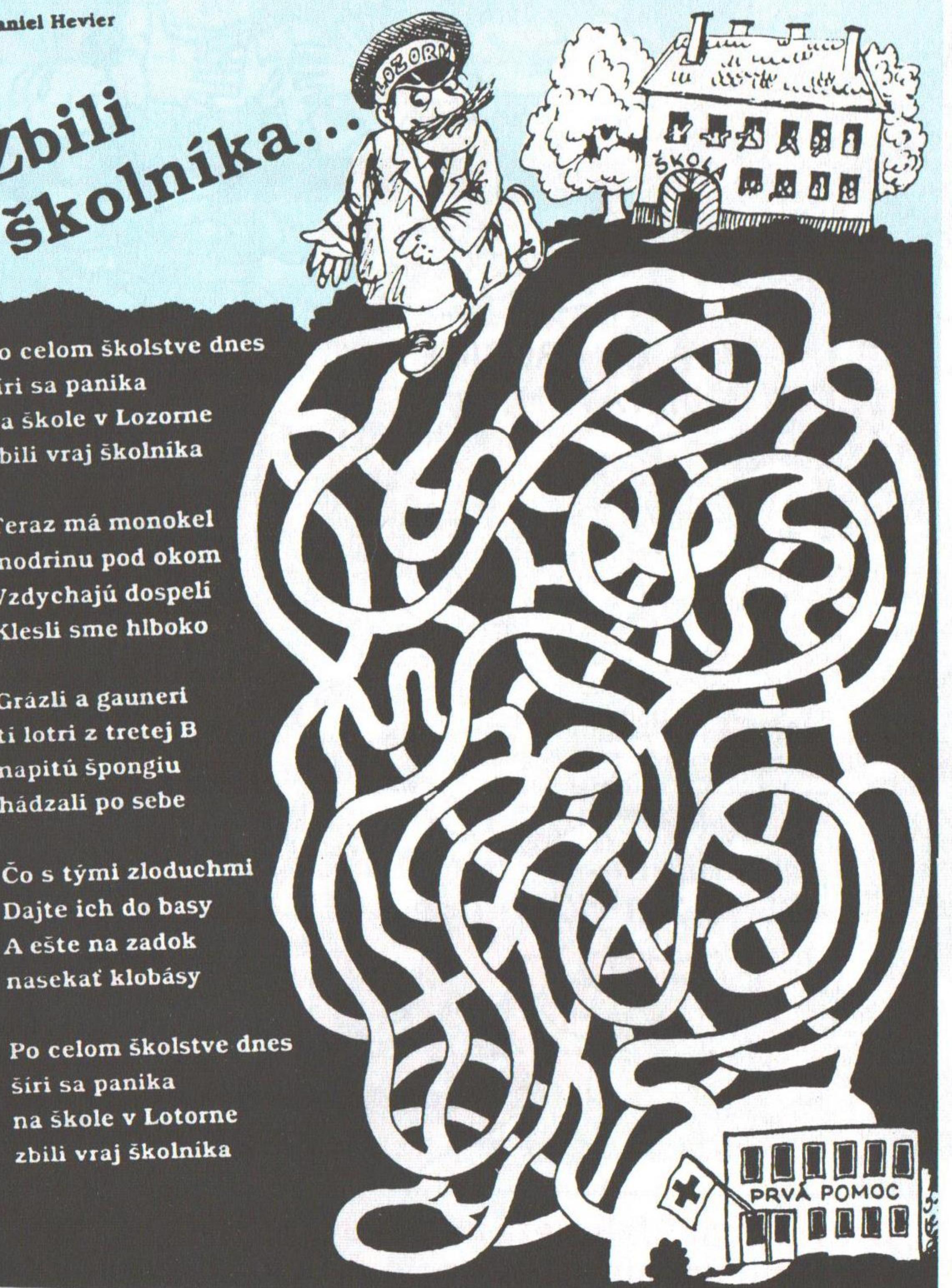
Dáma sa nemá biť,
hovoria rodičia.
Ja však vždy vrátim len,
čo mi kto požičia.

Napríklad Alino,
ten je fakt strelený.
Skúsil ma potknúť dnes.
Hned ležal na zemi.

S rozbitým kolenom
a s novou modrinou
skončilo priateľské
stretnutie s Olinou.

Dáma sa nemá biť,
to len tak tárate,
ved' všetky baby dnes
chodia na karate.

Nedám sa urážať.
Bijem sa zas a znova.
To musíš guráž mať,
keď chceš byť Makepeacová.

Na hodine literatúry si rád
pod lavicou niečo prečítam.

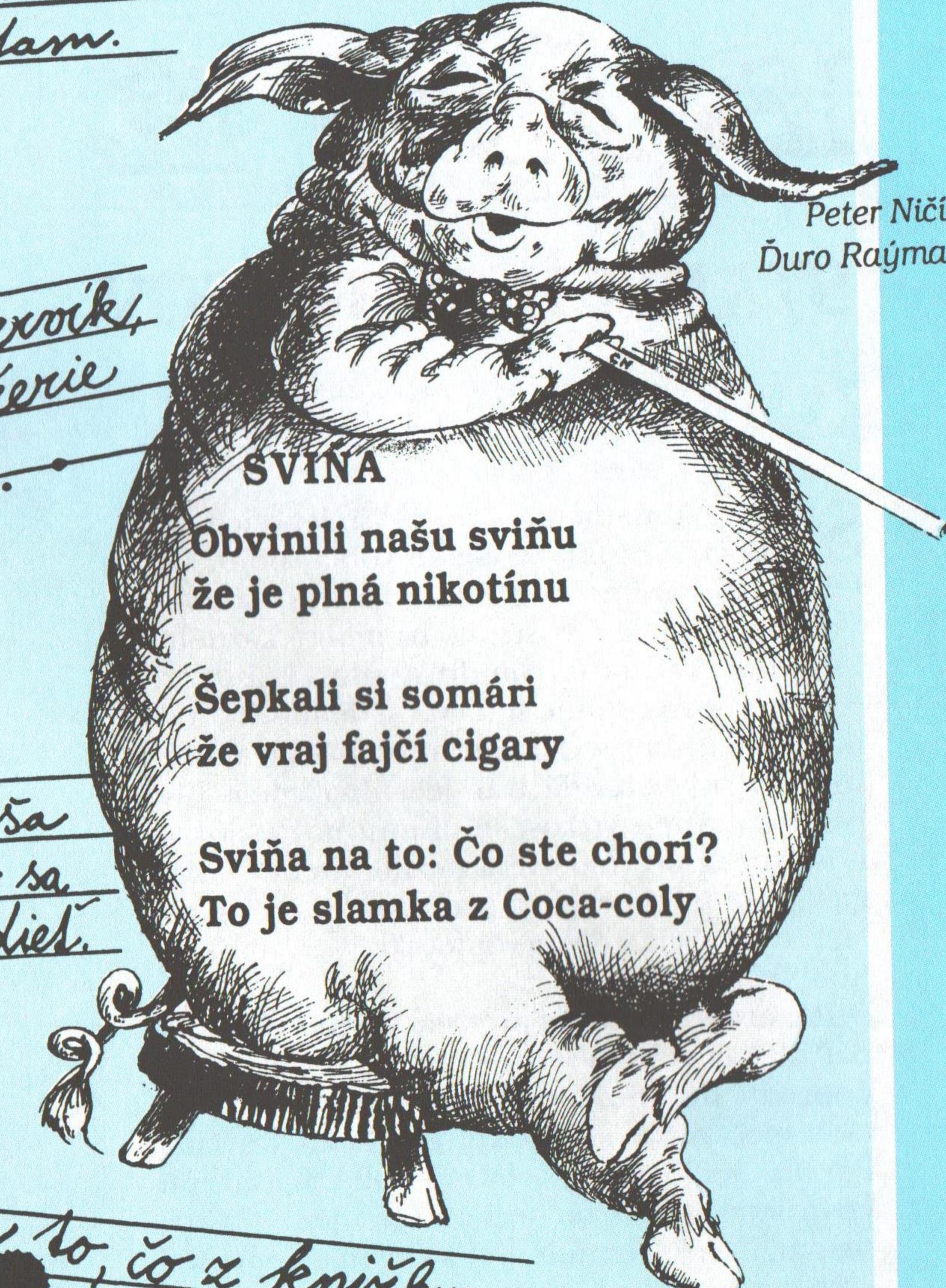
Peter Ničík
Ďuro Raýman

~~„Finihomol“ je taký červík,
ktorý kníky radšej žerie
ako číta.~~

SVINA

Obvinili našu sviňu
že je plná nikotínu
Šepkali si somári
že vraj fajčí cigary

Sviňa na to: Čo ste chorí?
To je slamka z Coca-coly

~~Dajba nepridam do Šmolky. Naša
učiteľka povedala, že toto, kto sa
renauci básničku, nechce ani vidieť.~~

~~Úryvok je to, čo z knížky
odberieme.~~

~~V tomto roku som prečísal veľa
kníh a obe boli pekné.~~

~~Knizku som ešte neprečísal,
ale, pretože mama mi povedala,
že si môžem čítať, keď budem
imati ~~umysel~~ umyslé ruky.~~

BÁJE

STARÝCH SLOVANOV O troch bratoch

Sú to tri bratia najbratovitejší, lebo ich sila spočíva v tom, že všetko robia spolu. Od seba sa vari ani nehnú. Tito tri bratia sú synovia boha Velesa a bohyne Živy sú ako tri piliere každého úspechu. Predstavujú múdrost, silu a krásu.

Rugievit zosobňuje silu. Má sedem tvári, jeden vedaľa druhej, sedem mečov za pásom a ôsmu stíska v ruke. Každá tvár je jedna cnosť sily: rýchlosť, výdrž, vrtkosť, mohutnosť, nespokojnosť, túžba po víťazstve a nezmieriteľnosť. Rugievit nie je krásavec, a preto, ak práve nelovi alebo nebojuje v dákej vojne, skrýva sa v posvätnom háji na Rujane.

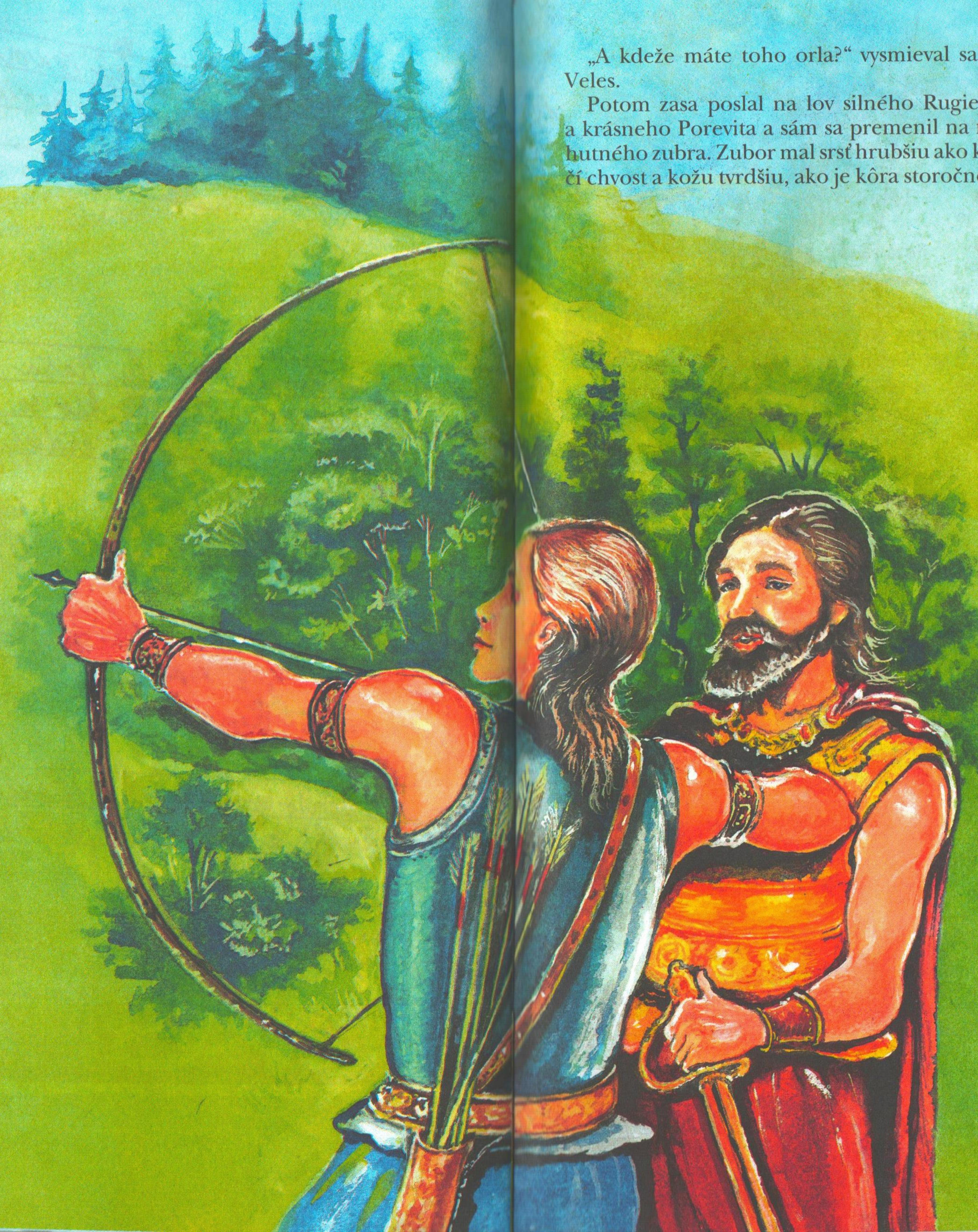
Prostredný Porenut predstavuje múdrost. Má päť hláv či tvári. Všetky sú ľstivé, ich pohľady dopredu, dozadu i do oboch strán striehnu na nebezpečenstvo skadiaľkoľvek. Piatu tvár má Porenut na hrudi: aj keby mu stali krk, tvár mu vziať nemožno. A tak mu ostane i jeho vlastný rozum, ktorý si chráni pod každým čelom všetkých tvári.

Aj tretí z bratov, najmladší Porevít, má päť hláv. Prvú jemnú, druhú zrkadlovú s oboma návlas rovnakými polovicami, tretiu maľovanú, štvrtú veselú a piatu vrtošivú. Každá z nich je krásna a každá rovnako obdivovaná.

Ked' bratia vyrastali, ako všetci zvervalci neraz si boli vo vlasoch. Ba i ako starším sa nezriedka stávalo, že podchvíľou medzi nimi blkotalo nepriateľstvo. Boh Veles, ich otec, sa preto prbral skrotiť ich bratskú neznášanlivosť.

Poslal na lov silného Rugievita s krásnym Porevitom. Múdry Porenut musel zostať doma. Otec Veles sa premenil na orla a vábil poľujúcich bratov. Darmo Rugievit vrhal kopije súhromovládny Perún. Neporadil si ani krásny Porevít s blýskavou zlatou sekero.

„Chýba nám luk a šípy brata Porenuta,“ povedali bratia a s ovinutými nosmi sa vrátili domov.

„A kdeže máte toho orla?“ vysmeval sa im Veles.

Potom zasa poslal na lov silného Rugievita a krásneho Porevita a sám sa premenil na mohutného zubra. Zubor mal srst hrubšiu ako kančí chvost a kožu tvrdšiu, ako je kôra storočného

Piše IVAN HUDEC

Ilustruje KLÁRA ŠMÍDOVÁ

duba. Lebku mal ako z kameňa a silu – ako boh Veles. Nečudo, veď to bol on sám.

Čistinou svišťia Porenutove šípy, no odrážajú sa od zubrej pancierovej srsti. Keď k nemu prišlo krásny Porevít a už-už sa hotuje sekero zaťať zubrovi do šije, zubor-Veles zaútočí, takže Porevít len-len že uskočí.

Doma potom otec hreší neúspešných lovov, bolestivo sa im vysmieva. Keď ich dokarhá, na lov pošle mocného Rugievita a múdreho Porenuta. Tentoraz doma nechá krásneho Porevíta. Bratia sú nepoučiteľní, aj tito dvaja sa bohorovne usmievajú – veď bohovia sa ani inak nemôžu, cítia sa ako istí víťazi.

„Veď načože je krása v love?“ uškŕňajú sa nad najmladším bratom.

Tu Veles vyhľadá pána lesa, démona Lesovíka, ktorý pasie stáda jelenov a jeleníc. Sám sa premení na královského jelená s parožím, aké ešte nijaký smrteľník nevidel. Jeho ozdoba by vzrušila každého lovca.

Nádherný jelen kyvoce majestátnym parožím. Láka oboch nedokávych božských lovov, ktorí sa opatrne zakrádajú k stádu. Radosť pozerat! Boh Veles šikovne skrýva svoje jelenie teľo v čriede, z jednej strany stáda prechádza na druhú, dráždi lovcov.

Rugievit a Porenut stádo obiehajú proti vetru a skryvajú sa tak, ako sa na lovov patrí. Ako sa zakrádajú, nespúšťajú oči z trofejnej obety, nuž ani nezbadajú, že sa ocitli uprostred lesných žienok. Lesné žienky zvrieskli, zvýskli a s krikom sa ženú rovno k stádu, k svojmu pánovi a obrancovi Lesovikovi. Vtedy v húští zmizol i majestátny vodca a božskí královiči si mohli utrieť nos.

Tatko Veles ich už čakal doma. Keď nazrel neúspešných lovov, vítal ich veľavrvným kyvkaním svojej rohatej hlavy. Nebolo treba slov a jeho tria rozhašterení synkovia veľmi dobre vytušili, čo by im ich božský otec povedal.

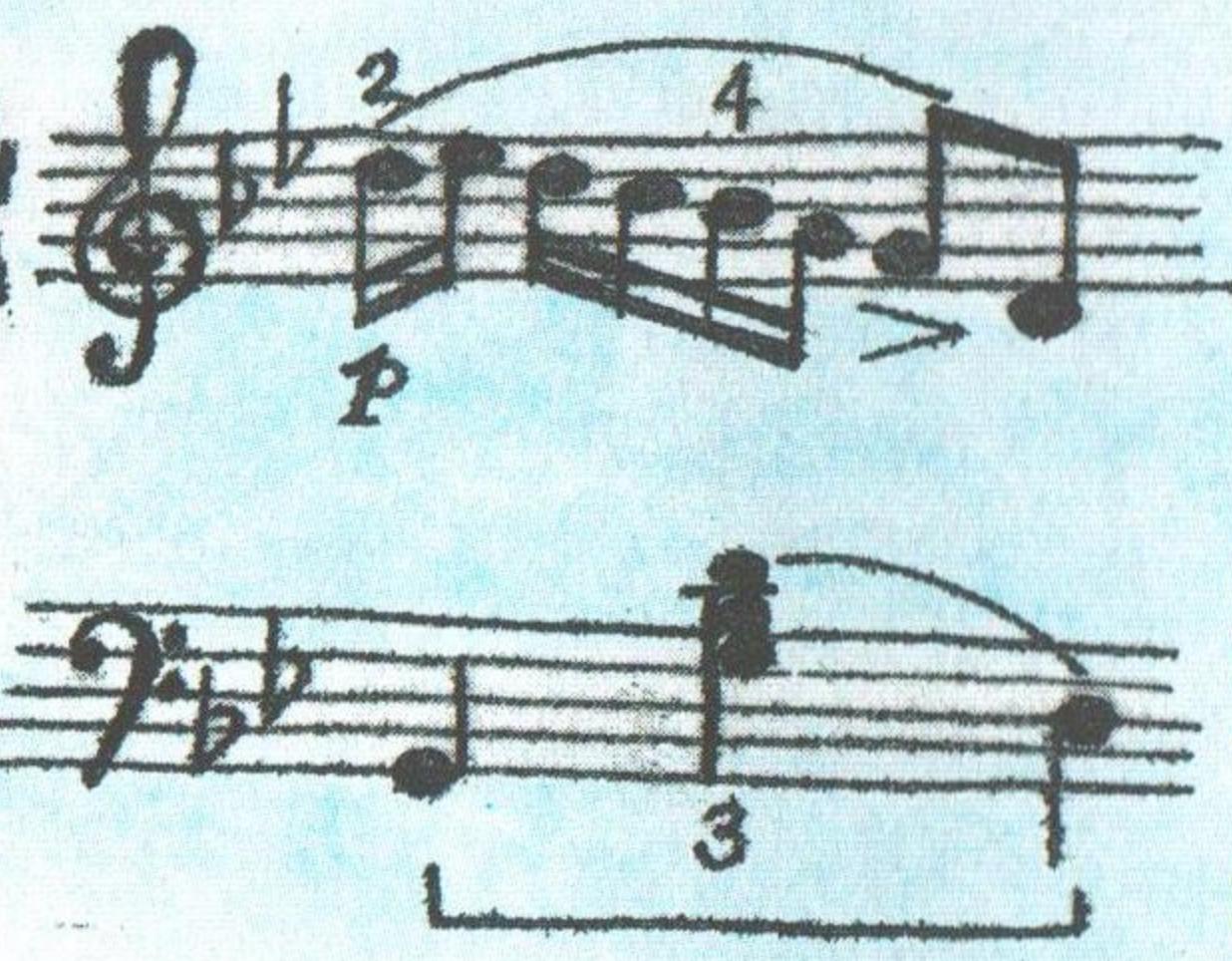
Od tých čias si jeden druhého väzili a uznali prednosti druhého. Svojou trochou radi prispeali do bratského mlyna, a že im múka dobre sypana, hovorí ešte nejedna povedačka o božskej bratskej trojici.

DETI V ZELENOM

Išla sova na tanec

↑ V lete som stretla tri sovy-myšiarky ušaté. Sedeli na jabloni v našej záhrade a vyzerali ako po pretancovanej noci. Určite driemali, ale keď som k nim prišla, už si ma obzerali veľkými žltorančovými očami. Odrazu, ako keby sa dohovorili, spoločne odleteli-odplávali vzduchom. Sovy kreslili na steny jaskyne už praveký človek. Pretože ich starí Gréci považovali za múdre vtáky, zobrazovali svoju Pallas Athénu, bohyňu vedy, umenia a múdrosti so sovou. Hovorí sa, že sovy cez deň nevidia. Nie je to pravda. Vidia dokonca lepšie ako človek, najmä do diaľky, a v noci vidia niekoľkonásobne lepšie ako iné vtáky. V úplnej tme však ani sovy nevidia nič. Zato výborne počujú. Zdá sa to neuveriteľné, ale počujú zašuchotať myš pod snehovou prikrvkou. Sovy sú u nás chránené. Nie sú to len pozoruhodné, ale aj užitočné vtáky. Jedna sova uloví za rok asi tisíc drobných hlodavcov, medzi nimi aj hraboše. A jeden hraboš pripraví poľnohospodárov približne o 1 kg zrna.

LISTY OD VÁS

Zo Základnej školy vo Vinosadoch sme dostali pekné listy, vlastne slohové práce na tému Deň Zeme. Prečítajte si s nami, čo napísala Kristína Šebová zo 4. triedy.

„Keby som bola prezidentkou alebo starostkou, zakázala by som umývať autá v rieka. Na ulici by boli značky s nápisom: Tu sa neodhadzujú odpadky! Zakázala by som rúbať stromy. Vysadila by som veľa jedľí, borovic a smrekov. Smutné lesy by znova ožili a smetiská by vôbec neexistovali. Namiesto nich by boli smetiaky osobitne na papier, na sklo a na gumenu. Tráva by sa nepodpaľovala, lebo v nej žije veľa druhov chrobákov i malých zvierat. Hned by bolo na svete krajsie.“

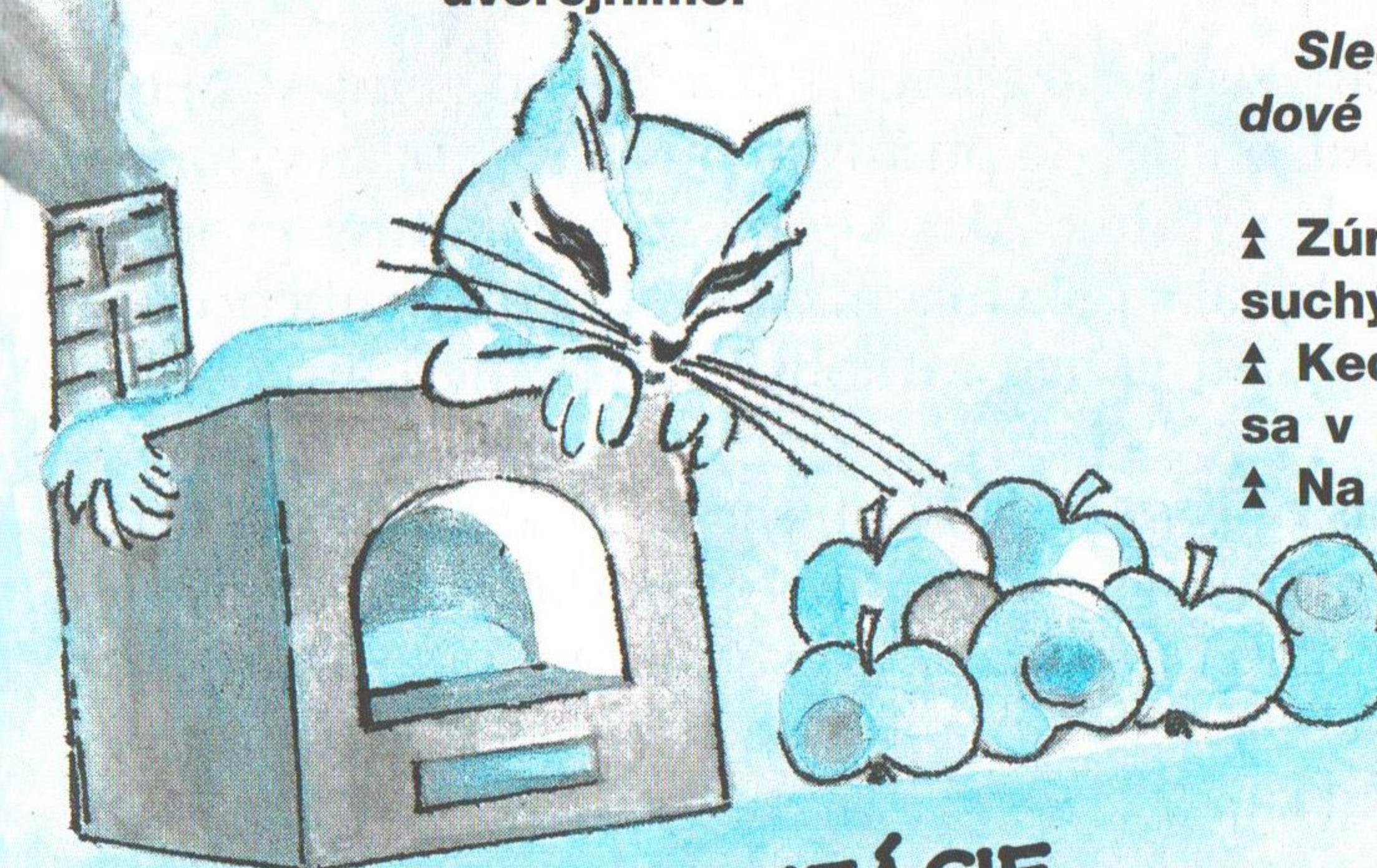
Mozartov škorec

↑ Možno už tento mesiac priletia škorce. Počúvajte ich hlas. Čítala som, že hudobný skladateľ Wolfgang Amadeus Mozart mal doma škorca, ktorý mu „pomáhal“ komponovať, čiže skladat hudobné diela. Odbornici tvrdia, že v rokoch, keď žil so škorcom, sa v jeho dielach objavovali prekvapivé, nemozartovské tóny.

Kamaráti, ochrancovia prírody!

Radi by sme sa k vám prihovárali prostredníctvom milej či zaujímavej postavičky. Môže to byť chlapec, dievča, ale aj zvieratko. Napíšte meno alebo nakreslite postavičku, ktorej by ste chceli adresovať svoje listy s témou ochrany prírody. Najkrajšie uverejnime.

SENZI SENZÁCIE

↑ Blíchy vyskočia kolmo do výšky až pol metra. To je presne osiemdesiatásobok ich telesnej dĺžky. Keby nejaký človek mal podobné skokanské vlohy, bez námahy by preskočil najbližšiu kostolnú vežu.

Slonia koža je až tri centimetre hrubá, ale zároveň neuveriteľne citlivá. Slon cíti každú muchu, ktorá naňho sadne. Ešte hrubšia je koža hrocha: až štyri centimetre. Koža dospelého hrocha môže vážiť až pol tony, to je takmer štvrtina jeho celkovej hmotnosti.

Aj hrošia koža je napriek svojej hrúbke citlivá, preto nevedno, prečo sa o necitlivých ľudoch vraví, že majú hrošiu kožu.

DETI V ZELENOM

ZELENÝ KALENDÁRIK

FEBRUÁR

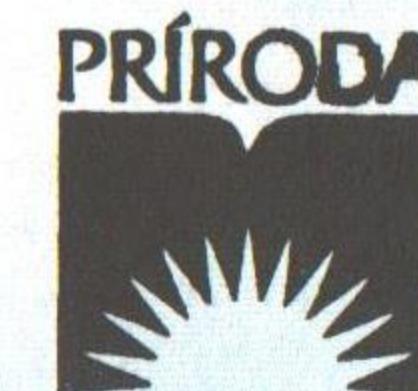
Červené jabĺčko vo vrecku mám, koho rada vidím...
↑ V tomto mesiaci si dobre poobzerajte uskladnené jabĺčka. Určite nenájdete dve navias rovnaké. Nenašli by ste ich, ani keby ste prebrali jabĺčka z celého stromu. Každé jabĺčko má totiž o trošičku iné podmienky: svetlo, teplo, tieň, chlad, vietor... Podľa toho, či rastie na konci konára alebo pri kmeni, ukryté v korune alebo na vrcholci, dostáva viac alebo menej živín. A ak sa vám aj podarí nájsť dve veľmi podobné jabĺčka, jedno bude červavé. Malo smolu. Ešte v lete nakládol do vajíčka malý nenápadný nočný motýlik – obaľovač jabĺčný. Z vajíčka vyrástla larva, prehrázla sa cez šupku do dužiny a poriadne sa vykŕmila. Potom vylezla, vypustila jemné vlákenko a ako akrobat sa spustila ku kmeňu. Teraz pod kôrou spí svoj sladký zimný sen. Možno sa jej sníva o červenom jabĺčku.

Sledujte, či sa staré februárové pranostiky (hudové predpovede počasia) vyplnia:

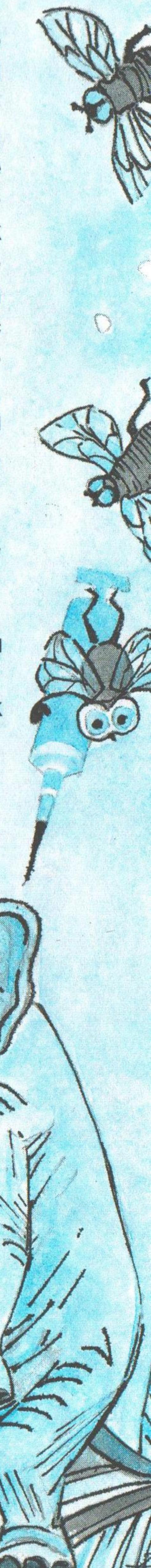
↑ Zúrivé vetry na konci februára predpovedajú suchý rok.

↑ Keď sa mačka vo februári vyhrieva na slnici, tak sa v marci bude vyhrievať pri peci.

↑ Na Mateja ľad už ani líšku neudrží.

Knižku-sklaďačku Ozdobné škatuľky z vydavateľstva Príroda získava: J. Mahfoud zo Zvolena a súrodenci Richterovci z Levoče. Knižku PSÍK posielame trom výhercom našej súťaže „strom-list“: M. Hajabačovi z Turčeka; P. Krbušíkovej z Veľkých Bielic a sestričkám Ciesarovým z Bratislavы.

Ján Krstiteľ'

Ked' Ján, syn kňaza Zachariáša a jeho ženy Alžbety, dospel, odišiel do pústnych pustatín, aby tu v samotе rozjímal o Bohu. Ako kedysi starozákonný prorok Eliáš aj on býval v jaskyniach, odieval sa do hrubého rúcha z ľavej srsti a živil sa kobylkami a medom divých včiel.

V pätnástom roku vlády rímskeho cisára Tibéria, keď Poncius spravoval Judsko a Herodes vládol v Galilei, za veľkňazov Annáša a Kaifáša zostúpilo na Jána slovo Božie, a tak chodil po celom okolí Jordánu a vyzýval ľud, aby sa začal kajať.

„Ako je napísané v knihe proroka Izaiáša,“ volal, „pripravte cestu Pánovi, urovnajte mu chodníky! Čo je krivé, nech sa vyrovná, a čo je hrboľaté, nech sa stane rovnou zemou! A každý tvor uzrie Božiu spásu.“

Zvesť o Božom mužovi dostala krídla. Nielen z blízkeho okolia, z celého Judska za ním prichádzali čoraz väčšie zástupy ľudu a kajali sa pred ním z hriechov. Ján každého vypočul, potom ho odviedol k Jordánu a ponoril do vody.

Pritom hovoril:

„Ako voda očistila tvoje telo od špin, tak Boh očistí tvoju dušu od hriechu.“

Beda však, ak v zástupe zazrel pokrytcov a falošníkov. Vtedy rozhnevane zvolal:

„Hadie plemeno! Myslíte si, že keď sa dáte pokrstiť, predídeť Božiemu hnev? Radšej prinájajte ovocie spravodlivého pokánia a nespoliehajte sa na to, že vašim praotcom bol Abrahám. Hovorím vám, sekera je už priložená na korene stromov. Každý strom, ktorý nerodí dobré ovocie, bude vyťatý a hodný do ohňa.“

„Čo teda máme robiť?“ pýtali sa plní úzkostí tí, ktorí za Jánom prišli s čistým úmyslom.

„Kto má dve rúcha,“ odvetil Ján, „nech jedno dá tomu, kto nemá žiadne. A rovnako tak naložte aj s jedlom.“

„A čo máme, učiteľu, robiť my?“ spýtali sa tí, čo sa živili vyberaním mýta.

„Budte spravodliví,“ povedal im Ján. „Vyberajte len toľko, kolko vám prikázali, a nič si z toho nenechávajte pre seba.“

Nato predstúpili pred Jána vojaci.

„A čo poradíš nám?“ spýtali sa ho.

„Nepáchajte žiadne násilie,“ odvetil im Ján. „Nevydierajte a nevymáhajte, čo vám nepatrí. Žite len zo svojej pláce.“

A práve vtedy nejednému z prítomného ľudu zišlo na um: ten človek je dozaista Mesiáš, Vykupiteľ, ktorý prišiel na svet, aby nás spasil. Nahlas však neriekli jediného slova. Zato kňazi, ktorých k Jordánu poslali jeruzalemskí Židia, aby sa prezvedeli, či Ján je ten očakávaný Mesiáš, s bázňou pristúpili k nemu a oslovil ho:

„Kto si?“

Ján si ich skúmavo prezrel a riekoł:

„Ja nie som Mesiáš.“

Spýtali sa ho teda znovu:

„Si prorok?“

Ján pokrútil hlavou.

„Nie, nie som prorok.“

Jeruzalemskí kňazi zrozpačiteli.

„Tak kto teda si?“

Ján riekoł:

Ján Krstiteľ

„Som hlas volajúceho na púšť.“

Kňazi sa ho sptyovali ďalej:

„Prečo teda krstíš, keď nie si Mesiáš ani prorok?“

„Ja krstím len vodou,“ odvetil im na to Ján, „no po mne príde mocnejší, ktorému nie som hoden rozviazať remienky na obuv. To je pravý Vykupiteľ a Mesiáš. On vás bude krstíť Duchom svätým a ohňom. Má v rukách vejačku, aby si vyčistil humno a pšenicu zhromaždil do sýpky. Plevy však spálí v neuhasiteľnom ohni.“

Na druhý deň po tom, čo jeruzalemskí kňazi vypočúvali Jána, zastal pred Božím mužom Ježiš. Hoci ho Ján dovtedy nevidel, jeho srdce mu okamžite prezradilo, že ten, čo stojí pred ním, je Spasiteľ. Premknutý nevýslovou bázňou zvolal:

„Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta.“

Ježiš prišiel z Galiley k Jordánu preto, aby sa spolu s ostatným ľudom dal pokrstiť. Spýtal sa teda Jána:

„Pokrstiš aj mňa?“

Ján sa zachvel. Hovoril predsa, že nie je

hoden Mesiášovi rozviazať remienky na sandáloch, a teraz by ho on, ktorý sám potrebuje odpustenie, mal pokrstiť?

„Nemôžem,“ rieko šeptom, „ty by si mal pokrstiť mňa.“

„Nie,“ odvetil Ježiš, „splň, čo máš splniť.“

Ján pochopil, že má vykonať Božiu vôľu. A tak odviedol Ježiša k Jordánu a pokrstil ho. Keď potom vystupovali na breh, v úzase zmeravel. Z nebies vytýskla oslnjujúca žiara a uprostred nej sa znášal k Ježišovi Duch svätý v podobe snehobielej holubice.

Nato z neba zaznel hlas:

„Toto je môj syn, v ktorom som našiel zaľúbenie.“

Tak Ján, nazývaný aj Krstiteľ, spoznal, že Spasiteľ je Boží syn. Od tej chvíle o tom vydával svedectvo všetkým, ktorí k nemu prichádzali.

Milí slniečkári,

z poštárovej kapsy

vieme, že spisovateľku Máriu Ďuričkovú vám nemusíme predstavovať. Predstavíme vám však jej knižku Zemský kľúč, ktorá vyšla nedávno vo vydavateľstve Mladé letá. Je plná povestí, rozprávok a povrávok z okolia Zvolena. Zemský kľúč dokáže odkryť aj odomknúť zem i skalu, otvorí aj to, čo zamkla smrť. A pre nás všetkých odomyká tajomstvá, ktorími sú odprádavna opradené naše hrady a zámky (Zvolen, Šášov, Viglaš, Pustý hrad), vrchy (Kráľova hoľa, Sitno, Poľana), ale aj rázovité slovenské obce a mestá (Zvolenská Slatina, Očová, Detva, Sliač, Hrochoť, Banská Bystrica, Zvolen).

Pani spisovateľka raz povedala: „Minulosť je jeden z dôležitých rozmerov našej prítomnosti, je to akoby pohľad na korene stromu, na ktorom sme my terajší halúzkami, vetvičkami a lístkami.“

A preto kniha Zemský kľúč patrí do rúk všetkých generácií, pre každého, kto má rád Slovensko.

OBJEDNÁVKA

Záväzne objednávam ..... ks knihy Z E M S K Ý K L Ú Č (75 Sk)

Meno a priezvisko .....

Ulica a číslo domu .....

PSČ a miesto .....

Dátum ..... Podpis .....

Objednávku pošlite na adresu Mladé letá, Nám. SNP 12, 815 19 Bratislava.

Škriatok a husi

Počuli ste už deti o tlačiarenskom škriatkovi? Je to veľmi čudné štvorenie. Myšli si, že s písmenkami sa dá hrať na schovávačku. Jedno skryje, druhé pridá, alebo jednoducho vymení mäkké i za y. My si naňho dávame dobrý pozor, ale napriek tomu sa stalo, že nám v 2. čísle Slniečka urobil dvom husiam na chvostíkoch trvdé y. Husi sa samozrejme píšu s mäkkým i! Naďaste nestihol urobiť túto galibu ďalším trom húskam, ktoré práve leteli v tom istom odstavci. Asi ho niekto vyrušil, alebo spadol do vedierka s tlačiarenskou farbou. V každom prípade si naňho nabudúce poriadne „po-svetime“.

Slniečko

Umelecký mesačník pre žiakov 1. – 5. ročníka ZŠ. Vydávajú Mladé letá, š. p. Adresa redakcie: Nám. SNP 12, 815 19 Bratislava. Telefón 36 41 75.

Šéfredaktor ONDREJ SLIACKY
Redaktorka Eubica Kepštová
Grafická a výtvarná úprava Viera Fabianová
Jazyková redakcia Ján Kačala

Tlač Slovenská grafia, a. s., Bratislava-Krasňany. Rozšírenie Poštová novinová služba, objednávky na predplávanie tlače príjmu Obchodné stredisko PNS v sídlach okresov a Regionálne stredisko PNS (Bratislava, Trnava, Nitra, B. Bystrica, Žilina, Košice, Poprad). Objednávky na predplávanie Slniečka príjmu tiež firma ARES, Laskomierského 14, 831 03 Bratislava, t. č. 07/27 11 49.

Objednávky do zahraničia vybavuje PNS, s. p., Pribinova 25, 813 81 Bratislava. Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena jediného výtlačku 5 Sk, ročné predplatné 50 Sk. Nevyžadané rukopisy redakcia nevracia.

Obálku nakresnil ONDREJ ZIMKA

Vítazom blahoželáme!

Ako si veveričky našetrili na lyže *Sporko sporí*

 SLOVENSKÁ
SPORITEĽŇA, a. s.

Kde bolo, tam bolo, bol raz jeden les. V tom lese žilo veľa veveričiek. Medzi nimi sestričky-veveričky Vierka a Valentínka. Každý rok, keď sa veveričky chystali na fašiangovú lyžovačku, Vierka a Valentínka ostávali doma. Tiež by si rady zalyžovali, hoci aj doma, na kopci za lesom.

„Tatko, kedy nám už konečne kúpiš lyže?“ žobronili.

„Načo by vám boli! Nestačia vám chvostíky?“ hundral otec veveričiak.

„Najdôležitejšie je plné bruško,“ rozvážne poviedala mamka veverica a obom strčila do papuiek po sušenom jabĺčku, aby už konečne boli ticho.

Sestričky-veveričky si však mysleli svoje. A pokial' si ich rodičia pestovali vypasené brušká, veveričky chodili po lese a hľadali niekoho, kto by im poradil. V starej búťavine stretli Sporka. Ani by ste neverili, ako im dobre poradil!

Ked' sa ostatné veveričky vrátili zo zimnej dovolenky, celé dni chodili od stromu k stromu a rozprávali každému svoje najnovšie zážitky. Prišla však chvíľa, na ktorú Vierka s Valentínkou čakali. Veveričky dovolenkárky mali zrazu prázne komôrky. Všetko vyjedli, pomíňali a do jari bolo ešte ďaleko. Aj obchod v starom dube bol ako vykradnutý. A vtedy sestričky-veveričky spolu so Sporkom otvorili svoju utajenú skrýšu. Nahrnuli sa k nim veveričky z celého okolia. Nakúpili, čo potrebovali. A Vierka s Valentínkou? Ked' predali poslednú maškrtu, vybrali sa do mesta a vrátili sa s krásnymi novučičkými lyžami.

„Kde ste na to zobraли?“ zalamila rukami mama veverica.

„Našetrili sme si!“ veselo sa zasmiali veveričky a spustili sa dolu zasneženým kopcom.

DOPLŇOVACÍKA S TAJNIČKOU

plod kokosovníka

záves v divadle

drevená ubytovňa

väčšia stužka

lesné zviera s parohami

kraj i rieka SR

